משניות מבוארות

מסֶכת בָּבָא קַמָּא פרק ז

ב' אדר

ג) גָּנַב עַל פִּי שְׁנַיִם, וּטְבָחוּ וּמְכָרוּ עַל פִּיהֶם, וְנִמְצְאוּ זוֹמְמִין, אוֹ עַל פִּי הַטְּבִיחָה, **וְנִמְצְאוּ זוֹמְמִין** שֶׁבָּאוּ עֵדִים וְהִזִּימוּן שֶׁאָמְרוּ לְעֵדִים אֵיךְ אַתֶּם אוֹמְרִים שֶׁבְּאוֹתוֹ הַיּוֹם הָיָה, וְהֵלֵךְ עִמּוֹ בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם הַיָּיִם בִּמְקוֹם אַחֵר, **מְשַׁלְּמִין הַכֹּל** לְזֶה שֶׁהֵעִידוּ עָלָיו שֶׁגָּנַב. דִּכְתִיב (דברים יט, יט) "וַעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאָחִיו", וְדִוְקָא שֶׁהִזְּמוּ קֹדֶם עַל הַטְּבִיחָה, דְּאִם הִזְּמוּ קֹדֶם עַל הַטְּבִיחָה הָרֵי בְּטֵל מִמִּילָא מֵעֵדוּת הַטְּבִיחָה דְּשָׁמָא הַבְּעָלִים מְרוּהוּ לוֹ, וְשׁוּב עֵדוּת הַטְּבִיחָה אֵינָהּ מְחֻיֶּבֶת, וּכְשֶׁהִזְּמוּ פְּטוּרִין (רש"י), **גָּנַב עַל פִּי שְׁנַיִם, וּטְבָחוּ וּמְכָרוּ עַל פִּי שְׁנַיִם אֲחֵרִים, אִלּוּ וְאִלּוּ נִמְצְאוּ זוֹמְמִין,** וּכְשֶׁהִזְּמוּ קֹדֶם עֵדֵי טְבִיחָה דְּלָעֵיל, **הָרִאשׁוֹנִים** שֶׁהֵעִידוּ עָלָיו לְבַדָּם, **מְשַׁלְּמִין תְּשָׁלוּמֵי** הַטְּבִיחָה, **וְהָאַחֲרוֹנִים** שֶׁהֵעִידוּ עַל הַטְּבִיחָה **מְשַׁלְּמִין תְּשָׁלוּמֵי שְׁלֹשָׁה** לְשׁוֹר. אוֹ שְׁנַיִם לְאֹן, דְּלֵא רְצוּ לְחַיְּבוֹ **בּוֹ** עוֹד שְׁלֹשָׁה חוּץ מִכֶּסֶף. **נִמְצְאוּ** רַק **הָאַחֲרוֹנִים זוֹמְמִין, הוּא הַגָּנָב מְשַׁלֵּם** לְהַבְּעַל הַבַּיִת **תְּשָׁלוּמֵי כֶּסֶף**, דְּעֵדוּת הָרִאשׁוֹנָה קַיֶּמֶת **וְהֵן** הָעֵדִים **מְשַׁלְּמִין** לְגָנָב **תְּשָׁלוּמֵי שְׁלֹשָׁה, נִמְצָא אֶחָד מִן הָאַחֲרוֹנִים זוֹמֵם, בְּטֵלָה מִמֶּנּוּ** שֶׁל הַטְּבִיחָה. (הַגָּנָב מְשַׁלֵּם כֶּסֶף. וְהָעֵדִים אֵינָם מְשַׁלְּמִין, דְּאִין מְשַׁלְּמִין בְּהַזָּמָה שֶׁל שְׁזִיפוּמִי שֶׁנִּיכָּם, נִמְצָא **אֶחָד מִן הָרִאשׁוֹנִים זוֹמֵם, הָרֵי בְּטֵלָה כָּל הָעֵדוּת** וְכָלֵן פְּטוּרִין, **שֶׁאִם אֵין גְּנֵבָה אֵין טְבִיחָה וְאֵין מְכִירָה.** שֶׁהֵחֵיבָן עָלָיו. וְאֵפִילּוּ חִזְּרוּ וְהָזְמוּ אַחַר כָּךְ הָעֵדֵי טְבִיחָה, פְּטוּרִים. שֶׁהָרֵי בְּטֵלָה עֵדוּתוֹ דְּבָר וְהֶכְחֵשׁוּ (רש"ג).

ד) גָּנַב עַל פִּי שְׁנַיִם שֶׁרָאוּ שֶׁגָּנַב, וּטְבָחוּ וּמְכָרוּ עַל פִּי עֵדִים אֲחֵרִים, אוֹ עַל פִּי עַצְמוֹ, שֶׁהוֹדָה בְּדִנֵּי מוֹדֶה בְּקָנֵס, דְּכָל הַמְשַׁלֵּם יָתֵר עַל הַזִּיקוּ הֲוֵי קָנֵס, **מְשַׁלֵּם תְּשָׁלוּמֵי כֶּסֶף.** דְּהָעֵידוּ בּוֹ עֵדִים. **וְאִינוֹ מְשַׁלֵּם תְּשָׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה** דְּעֵל הַטְּבִיחָה וְהַמְכִירָה הֲוֵי מוֹדֶה בְּקָנֵס וּפְטוּרִין, דְּכְתִיב (שמות כב, ח) "אֲשֶׁר יַרְשִׁיעוּן אֱלֹקִים יְשַׁלֵּם שְׁנָיִם", פְּרֹט לְמַרְשִׁיעַ אֶת עַצְמוֹ, וְדַוְקָא בְּלֹא בָּאוּ עֵדִים אַחַר כָּךְ, כְּמוֹ בְּעֵד אֶחָד שֶׁבָּא עוֹד עַד מְחַיֵּב בְּאַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה, כֵּן עַל פִּי עַצְמוֹ שֶׁבָּא עֵדִים אַחַר כָּךְ חַיָּב. מִכֵּיוָן שֶׁעָמַד יְדֵי הוֹדָאוֹתוֹ לא הֵיב עַצְמוֹ בִּכְלוּם. דְּיוֹתֵר מִכְּפֵל שֶׁעַתְּחִיב עַל יְדֵי הָעֵדִים אֵינוֹ מְשַׁלֵּם. אִם בָּאוּ עֵדִים אַחַר כֵּן חַיָּב. וּבְכָפֵל לְנוּשֵׁא שָׁקַר, שׁוּמַר שָׁקַר. **וְלִשּׁוֹבֵר, הַגְּנוּבָה בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם הָיָה בְּמָקוֹם אַחֵר.** אִם בָּאוּ עֵדִים אַחַר כֵּן חַיָּב. וּבְכָפֵל עֵדִים פְּטוּר, **גָּנַב בְּחוֹל וּטְבָחוּ בְּשַׁבָּת** דְּחַיָּב מִיתָה בְּיָדוֹ שֶׁל שְׁחִיטוֹתוֹ בְּשַׁבָּת, וְקוּם לֵיהּ בְּדִרְבָּה מִינָיהּ. **גָּנַב וּטְבָחוּ לְעֲבוֹדָה זָרָה.** דְּחַיָּב מִיתָה בְּיָדוֹ שֶׁל הַקְרָבָתוֹ לְעֲבוֹדָה זָרָה, **וְאַחַר כָּךְ טָבַח וּמְכָרוּ,** דְּלֵא הָוֵי שְׁחִיטָה בְּאִסּוּר, דְּחֵלֶק הוּא שֶׁלּוֹ. **גָּנַב וְהִקְדִּישׁוּ** אַחַר יְאוּשׁ דְּחֵל הַקְדֵּשׁ עַל יְדֵי יְאוּשׁ הַשּׁוּתָפִין, **אַחַר כָּךְ טָבַח וּמְכָרוּ,** דְּשֵׁל הַקְדֵּשׁ הוּא טוֹבַח אוֹ מוֹכֵר. **מְשַׁלֵּם תְּשָׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה.** כִּדְפַרְשִׁינוּ בְּכָל אֶחָד טַעְמוֹ. **רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר,** הָא דְּאָמְרוּ חֲכָמִים דְּאִם גּוֹנֵב שֶׁל הַקְדֵּשׁ מִבֵּית בְּעָלִים אֵינוֹ מְהַנְּהֵן, וְנִבְסָה מוּתָּר לְגָדֵל, כִּי אֵינוֹ מְרַבֵּין עַל כַּף כְּצִבּוּן וְגַם מְצִיכוּן הַרְבֵּה מְלָאכָה מוּתָּר **אֲבָל מְגַדְּלִין** בְּהֶמָה דַּקָּה **בְּסוּרְיָא** שֶׁהִיא כְּבוּשׁ דָּוִד הַמֶּלֶךְ, וְסָבַר דְּכִבּוּשׁ יָחִיד לֹא שְׁמִיהּ כִּבּוּשׁ, וְהָנֵה כְּחוּץ לָאָרֶץ וְלֹא גְּזֵרוּ בּוֹ. וְאִם מְגַדְּלִין בְּמָקוֹם אַחֵר שֶׁלָּמָּנָה, **שֶׁאֵינָם מְקוֹם יִשּׁוּב.** מוּתָּר גַּם בְּדַרְכָּה. **אֵין מְגַדְּלִין תַּרְנְגוֹלִים בִּירוּשָׁלַיִם,** שֶׁמִּקְּנֵרִין הַרְבֵּה בָּאֲשֵׁפָה, **מִפְּנֵי הַקֳּדָשִׁים.** שֶׁמָּא יְבִיאוּ מִן הָאֲשֵׁפָה עֵצִים לְשַׂרוּפָה, וּיִטְּמְאוּ הַקֳּדָשִׁים. שֶׁבִּירוּשָׁלַיִם מְצוּי קֳדָשִׁים, בְּשַׂר שְׁלָמִים, וּתוֹדָה, וְהַנֶּעֱבָד בְּהֵמָה, וְלָכֵן גַּם לְיִשְׂרָאֵל אָסוּר. **וְלֹא הַדָּגִים יְגַדְּלוּ תַּרְנְגוֹלִים. בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי הַטְּהָרוֹת.** שֶׁאוֹכְלִין הַכֹּהֲנִים. דְּהֵיכָא תְּרוּמָה וְחֻלִּין, שֶׁצָּרִיךְ לְשַׁמְּרָן בְּטָהֳרָה, **אֵין מְגַדְּלִין חֲזִירִים בְּכָל מָקוֹם.** אֲפִילּוּ בְּחוּץ לָאָרֶץ. מִפְּנֵי מַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה, כְּשֶׁצָּרוּ שְׁנֵי אַחִים מִבֵּית חַשְׁמוֹנַאי זֶה עַל זֶה, וְהָיָה אֶחָד מִבִּפְנִים וְאֶחָד מִבַּחוּץ, וְהָיוּ אוֹתָן שֶׁבַּחוּץ מַעֲלִין לָהֶן קָרְבָּנוֹת לְתִמְדִּין בְּכָל יוֹם, יוֹם אֶחָד הֶעֱלוּ לָהֶן חֲזִיר, נָעַץ סְפָרְנִין בְּחוֹמָה, וְנִזְדַּעְזְעָה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמְרוּ אֲרוּר הָאִישׁ שֶׁגִּידֵּל חֲזִירִים. **לא יְגַדֵּל אֶת הַכֶּלֶב, מִפְּנֵי שְׁמוּשׁוֹ וּמְנַבְּחוֹ** וְיָכוֹל לְגָרֵם שֶׁתִּפְּגֵל אִשָּׁה מִיָּרְאָתוֹ. **אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה קְשׁוּר בְּשַׁלְשֶׁלֶת,** שֶׁהֶכֶלֶב קְשׁוּר אֵין מִתְיָרְאִין מִמֶּנּוּ. **אֵין פּוֹרְסִין** נְשָׁבִים לְיוֹנִים. פּוֹרֵס לְיוֹנִים שֶׁיּוֹשְׁבוֹת בְּיוֹנִים. שֶׁמָּא יְלַכְּדוּ בּוֹ יוֹנִים שֶׁיּוֹשְׁבוֹת לָהֶן בְּעָלִים. **אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה רָחוֹק מִן הַיִּשּׁוּב** שֶׁמְּגַדְּלִין בּוֹ יוֹנִים **שְׁלֹשִׁים רִיס.** שֶׁעֵדֶר קְרוֹב לִשְׁלֹשִׁים רִיס מִתְרַחֲקִים בּוֹיוֹנִים מִשּׁוּבְכֵיהֶם, שֶׁהֵיא קְרוֹב לְאַרְבָּעָה מִילִין בְּעֶרֶך, רִיס הוּא רס"ו אַמָּה.

פְּרֶק א א) הַחוֹבֵל בְּחַבְרוֹ חַיָּב עָלָיו לְשָׁלֹשׁ, **מִשּׁוּם חֲמִשָּׁה דְּבָרִים.** א) **בְּנֶזֶק,** כַּמָּה שֶׁהִזִּיקוּ, הֵיינוּ מַה שֶׁנִּפְחַת עַל יְדֵי חֲבָלָה, דִּכְתִיב (שמות כא כ"ב) "עַיִן תַּחַת עַיִן וְגוֹ'" וְדַרְשִׁינוּן מִמְּנוּ, ב) **בְּצִעַר** כַּמָּה שֶׁנִּצְטַעֵר מֵהַחֲבָלָה, דִּכְתִיב שם (כ"ב) "פָּצוּ אֲנָשִׁים", לְתֵן צַעַר בְּמַמָּנוּ (רש"י). ג) **רִפּוּי** (שם ד"ה) "וְרָפֹא יְרַפֵּא" ד) **בְּשֶׁבֶת,** מַה שֶּׁשָּׁבַת מִמְּלַאכְתּוֹ בִּימֵי מַחֲלָתוֹ. דִּכְתִיב (שם) "שִׁבְתּוֹ יִתֵּן", ה) **וּבִכְלִמָּה.** דִּכְתִיב (דברים כ"ה ר"ג) "וְקִצַּתָּהּ אֶת כַּפָּהּ", וְדָרְשִׁינוּן מִמְּנוּ לְמֵידֵי מִבְּשָׂת, **סִמָּא אֶת עֵינוֹ,** אוֹ **קָטַע אֶת יָדוֹ,** אוֹ **הִכָּהוּ** אֶת הַנֶּפֶשׁ, **חַיָּב** לְשַׁלֵּם לְאָדוֹנָיו, **בְּכֹל אֵלּוּ הַדְּבָרִים הָיָה עֶבֶד מְקֻבָּל עָלָיו לְרַפְּאוֹתוֹ. אֲבָל מְגַדְּלִין בְּרוּרְיָא,** בְּמַבְּרֵי הַבָּשָׂר עַל יְדֵי חֲבָלָה, **תַּרְנְגוֹלִים בִּירוּשָׁלַיִם,** מִפְּנֵי הַקֳּדָשִׁים, **וְלֹא כֹּהֲנִים בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי הַטָּהֳרוֹת.** אֵין מְגַדְּלִין חֲזִירִים בְּכָל מָקוֹם. לֹא יְגַדֵּל אָדָם אֶת הַכֶּלֶב, אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה קְשׁוּר בְּשַׁלְשֶׁלֶת. אֵין פּוֹרְסִין נְשָׁבִים לְיוֹנִים. אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה רָחוֹק מִן הַיִּשּׁוּב שֶׁל חֲמִשִּׁים רִיס.

ב' אדר

מסֶכת בָּבָא קַמָּא פרק ח

אֲבָל מְגַדְּלִין בְּרוּרְיָא, וּמִבְּדְרוֹת שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אֵין מְגַדְּלִין תַּרְנְגוֹלִים בִּירוּשָׁלַיִם, מִפְּנֵי הַקֳּדָשִׁים, וְלֹא כֹּהֲנִים בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי הַטָּהֳרוֹת. אֵין מְגַדְּלִין חֲזִירִים בְּכָל מָקוֹם. לֹא יְגַדֵּל אָדָם אֶת הַכֶּלֶב, אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה קְשׁוּר בְּשַׁלְשֶׁלֶת. אֵין פּוֹרְסִין נְשָׁבִים לְיוֹנִים. כֵּיצַד. סִמָּא אֶת עֵינוֹ, קָטַע אֶת יָדוֹ, שִׁבֵּר אֶת רַגְלוֹ, רוֹאִין אוֹתוֹ כְּאִלּוּ הוּא עֶבֶד נִמְכָּר בְּשׁוּק וְשָׁמִין כַּמָּה הָיָה יָפֶה וְכַמָּה הוּא יָפֶה. צַעַר, מִקּוֹם שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה חֲבוּרָה מִבְּשׂוּר וְדָם, וְהַמַּכֶּה אֶת הַנֶּפֶשׁ, חַיָּב בְּכֹלָן. בְּזֶמֶן שֶׁהוּא מִקּוֹם שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה חֲבוּרָה, **אוֹמְדִין כַּמָּה אָדָם מְמַקֵּץ כְּיוֹצֵא בְּזֶה רוֹצֶה לִטֹּל לְהִיוֹת מִצְטַעֵר בָּךְ.** בְּמָלֵךְ שֶׁפָּסַק לוֹ לְכֹלוֹתוֹ בְּשִׁפּוּד עַל צִפְּרָנוֹ, כַּמָּה הָיָה נוֹתֵן שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה לוֹ צַעַר זֶה, וְכֵן צַעַר בְּמָקוֹם יָפֶה וְכַמָּה הָיָה מוֹכֵן לִטֹּל לְכָתֵף מְסֻכָּנָה, יָדוֹ שֶׁל אָדָם כַּמָּה הָיָה מוֹכֵן לִטֹּל לְשַׁלֵּם שִׁיקְטְעוּ לוֹ עַל יְדֵי סַם, שֶׁלֹּא יְהֵא לוֹ יִסּוּרִים (גמרא). **רִפּוּי, הַכֹּהֵן חַיָּב לִרְפּוֹאוֹתוֹ.** דִּכְתִיב "וְרָפֹא יְרַפֵּא", **מַחֲמַת הַמַּכָּה, הַמַּכֶּה חַיָּב לִרְפּוֹאוֹתוֹ.** שֶׁלֹּא מֵחֲמַת הַמַּכָּה, כְּגוֹן שֶׁעָבַר עַל דִּבְרֵי הָרוֹפֵא, **פְּטוּר. הַיְתָה** הַרְפָּאָה הַמַּכָּה **וְנִסְתְּרָה** חָזַר לְמַחֲלָתוֹ, **הַיְתָה, וְנִסְתְּרָה, חַיָּב לִרְפּוֹאוֹתוֹ. הַיְתָה כָּל צְרָכָהּ, אֵינוֹ חַיָּב לִרְפּוֹאוֹתוֹ. שַׁבָּת** שֶׁיִּרְתּוּתוֹ מִמְּלַאכְתּוֹ כְּיוֹצֵא

מִהֶנְהֵן. וּבְנִסָּה מוּתָּר לְגָדֵל, כִּי אֵינוֹ מְרַבֵּין עַל כַּף כְּצִבּוּן וְגַם מְצִיכוּן הַרְבֵּה מְלָאכָה מוּתָּר **אֲבָל מְגַדְּלִין** בְּהֵמָה דַּקָּה **בְּסוּרְיָא** שֶׁהִיא כִּבּוּשׁ דָּוִד הַמֶּלֶךְ, וְסָבַר דְּכִבּוּשׁ יָחִיד לֹא שְׁמִיהּ כִּבּוּשׁ, וְהָנֵה כְּחוּץ לָאָרֶץ וְלֹא גְּזֵרוּ בּוֹ. וְאִם מְגַדְּלִין בְּמָקוֹם אַחֵר שֶׁלָּמָּנָה, **שֶׁאֵינָם מְקוֹם יִשּׁוּב.**

מוּתָּר גַּם בְּדַרְכָּה. **אֵין מְגַדְּלִין תַּרְנְגוֹלִים בִּירוּשָׁלַיִם.** שֶׁמְּקַנְּרִין הַרְבֵּה בָּאֲשֵׁפָה, **מִפְּנֵי הַקֳּדָשִׁים.** שֶׁמָּא יְבִיאוּ מִן הָאֲשֵׁפָה עֵצִים לִשְׂרוֹפָה, וּיִטְּמְאוּ הַקֳּדָשִׁים. שֶׁבִּירוּשָׁלַיִם מְצוּי קֳדָשִׁים, בְּשַׂר שְׁלָמִים, וּתוֹדָה, וְהַנֶּעֱבָד בְּהֵמָה, וְלָכֵן גַּם לְיִשְׂרָאֵל אָסוּר. **וְלֹא הַדָּגִים יְגַדְּלוּ תַּרְנְגוֹלִים. בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי הַטָּהֳרוֹת.** שֶׁאוֹכְלִין הַכֹּהֲנִים. דְּהֵיכָא תְּרוּמָה וְחֻלִּין, שֶׁצָּרִיךְ לִשְׁמְרָן בְּטָהֳרָה, **אֵין מְגַדְּלִין חֲזִירִים בְּכָל מָקוֹם.** אֲפִילּוּ בְּחוּץ לָאָרֶץ. מִפְּנֵי מַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה, כְּשֶׁצָּרוּ שְׁנֵי אַחִים מִבֵּית חַשְׁמוֹנַאי זֶה עַל זֶה, וְהָיָה אֶחָד מִבִּפְנִים וְאֶחָד מִבַּחוּץ, וְהָיוּ אוֹתָן שֶׁבַּחוּץ מַעֲלִין לָהֶן קָרְבָּנוֹת לְתָמִידִין בְּכָל יוֹם, יוֹם אֶחָד הֶעֱלוּ לָהֶן חֲזִיר, נָעַץ סְפָרְנִין בְּחוֹמָה, וְנִזְדַּעְזְעָה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמְרוּ אָרוּר הָאִישׁ שֶׁגִּידֵּל חֲזִירִים. **לא יְגַדֵּל אֶת הַכֶּלֶב,** מִפְּנֵי שְׁמוּשׁוֹ וּמְנַבְּחוֹ וְיָכוֹל לְגָרֵם שֶׁתִּפָּגֵל אִשָּׁה מִיִּרְאָתוֹ. **אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה קְשׁוּר בְּשַׁלְשֶׁלֶת,** שֶׁהֶכֶלֶב קְשׁוּר אֵין מִתְיָרְאִין מִמֶּנּוּ. **אֵין פּוֹרְסִין נְשָׁבִים לְיוֹנִים.** פּוֹרֵס לְיוֹנִים שֶׁיּוֹשְׁבוֹת לָהֶן בְּעָלִים. שֶׁמָּא יְלַכְּדוּ בּוֹ יוֹנִים שֶׁיּוֹשְׁבוֹת לָהֶן בְּעָלִים. **אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה רָחוֹק מִן הַיִּשּׁוּב** שֶׁמְּגַדְּלִין בּוֹ יוֹנִים **שְׁלֹשִׁים רִיס.** שֶׁעֵדֶר קְרוֹב לִשְׁלֹשִׁים רִיס מִתְרַחֲקִים בּוֹיוֹנִים מִשּׁוּבְכֵיהֶם, שֶׁהֵיא קְרוֹב לְאַרְבָּעָה מִילִין בְּעֶרֶך, רִיס הוּא רס"ו אַמָּה.

פְּרֶק א א) הַחוֹבֵל בְּחַבְרוֹ חַיָּב עָלָיו לְשָׁלֹשׁ, **מִשּׁוּם חֲמִשָּׁה דְּבָרִים.** א) **בְּנֶזֶק,** כַּמָּה שֶׁהִזִּיקוּ, הֵיינוּ מַה שֶׁנִּפְחַת עַל יְדֵי חֲבָלָה, דִּכְתִיב (שמות כא כ"ב) "עַיִן תַּחַת עַיִן וְגוֹ'" וְדַרְשִׁינוּן מִמְּנוּ, ב) **בְּצִעַר** כַּמָּה שֶׁנִּצְטַעֵר מֵהַחֲבָלָה, דִּכְתִיב שם (כ"ב) "פָּצוּ אֲנָשִׁים", לְתֵן צַעַר בְּמַמָּנוּ (רש"י). ג) **רִפּוּי** (שם ד"ה) "וְרָפֹא יְרַפֵּא" ד) **בְּשֶׁבֶת,** מַה שֶּׁשָּׁבַת מִמְּלַאכְתּוֹ בִּימֵי מַחֲלָתוֹ. דִּכְתִיב שם) "שִׁבְתּוֹ יִתֵּן", ה) **וּבִכְלִמָּה.** דִּכְתִיב (דברים כ"ה ר"ג) "וְקִצַּתָּהּ אֶת כַּפָּהּ", וְדָרְשִׁינוּן מִמְּנוּ לְמֵידֵי מִבְּשָׂת, **סִמָּא אֶת עֵינוֹ,** אוֹ **קָטַע אֶת יָדוֹ,** אוֹ **שִׁבֵּר אֶת רַגְלוֹ, רוֹאִין אוֹתוֹ כְּאִלּוּ הוּא עֶבֶד נִמְכָּר בְּשׁוּק, וְשָׁמִין כַּמָּה הָיָה יָפֶה וְכַמָּה הוּא יָפֶה עַתָּה. צַעַר** אם **מִקּוֹם שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה חֲבוּרָה מִבְּשׂוּר וָדָם, וְהַמַּכֶּה אֶת הַנֶּפֶשׁ, חַיָּב בְּכֻלָּן. בְּזֶמֶן שֶׁהוּא מִקּוֹם שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה חֲבוּרָה, אוֹמְדִין כַּמָּה אָדָם מְמַקֵּץ כְּיוֹצֵא בְּזֶה רוֹצֶה לִטֹּל לְהִיוֹת מִצְטַעֵר בָּךְ. רִפּוּי, הַכֹּהֵן חַיָּב לִרְפּוֹאוֹתוֹ. עָלוּ בוֹ צְמָחִים, אם מִחֲמַת הַמַּכָּה חַיָּב. שֶׁלֹּא מֵחֲמַת הַמַּכָּה, פְּטוּר. הָיְתָה וְנִסְתְّרָה, חַיָּב לִרְפּוֹאוֹתוֹ. הָיְתָה כָּל צְרָכָהּ אֵינוֹ חַיָּב לִרְפּוֹאוֹתוֹ. שֶׁבָּת, כְּגוֹן שֶׁעָבַר עַל דִּבְרֵי הָרוֹפֵא, אֲבָל אִם הָיָה מוֹכֵן לְהַמְסֹר, וְאֲפִילּוּ עָלוּ בוֹ צְמָחִים חוּבוֹ לְשַׁלֵּם לְאָדוֹנָיו. וְהָאֵדוֹן אֵינוֹ צָרִיךְ לִשְׁלֹם, בְּעֶבֶד, מִטְּעַם שֶׁמָּא יַקְרִיטוּ

מִשֶּׁלָּם כֶּסֶף, דִּכְתִיב (שמות כב, ח) "וְנָגַב מִבֵּית הַאִישׁ", וְלֹא מִבֵּית הַהֶקְדֵּשׁ, אֲבָל אִם גָּנַב קֳדָשִׁים שֶׁחִיֵּב בְּאַחֲרָיוּתָן דְּהָיוּ אִם אָמַר הֲרֵי עָלַי זֶבֶל, דְּאִם נָאֲבַד צָרִיךְ לְהָבִיא אַחֵר. **מְשַׁלֵּם תְּשָׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה.** דְּהַנֵּי כְּגוֹנֵב מִבֵּית הָאִישׁ, דֶּהָלֵא חַיָּב בְּאַחֲרָיוּת לְהָבִיא קָרְבָּן אַחֵר. דְּסָבַר דָּבָר הַגּוֹרֵם לְמַמוֹן כְּמַמוֹן דְּמֵי, וְדִשְׁחֵטָן כְּשֶׁהוּן לְזֶה הַקְּרֵבָה לְמַמוֹן דְּהָיְנוּ תְּמִימִים בְּחוּץ, פְּטוּר. **רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר,** שְׁחִיטָה שֶׁאֵינָהּ רְאוּיָה, וְסָבְרִי לֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן דְּשְׁחִיטָה שֶׁאֵינָהּ רְאוּיָה לֹאו שְׁמָהּ שְׁחִיטָה, וּמְיַרֵּי בְּשֶׁחֲטוֹ לְשֵׁם בְּעָלִים, וְנִשְׁפַּךְ הַדָּם, וְסָבַר דְּכָל הָעוֹמֵד לְזְרוֹק כְּזָרוּק דְּמֵי, וְהַוָּה שְׁחִיטָה רְאוּיָה. אֲבָל כְּשֶׁנִּזְרַק הַדָּם פְּטוּר, דְּחֲזִרָה. **אֲבָל** כְּשֶׁנִּזְרַק דָּם, דְּאִיתָא לְבַעֲלִים. אוֹ אִם יָצָא הַבְּעָלִים בְּהַקְרָבָה, אוֹ בְּשׁוֹחֵט בְּעֲלֵי מוּם בְּחוּץ, בְּשֶׁהִקְדִּישָׁן לְבֶדֶק בַּיִת מִמִּנְיַן זְרִבִי שִׁמְעוֹן דְּסָבְרִי לֵיהּ דְּעוֹמֵד לְהִקְדֵּשׁ הֲוֵי כְּזָרוּק, וּבְעֲלֵי מוּמִין דְּסוֹפוֹ לְקָדֵשׁ, וְהֵנֵי שְׁחִיטָה רְאוּיָה, וְקָדְשִׁים **שֶׁאֵין חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתָם פְּטוּר. ה) מִכְּרוּ** לְשׁוֹר אוֹ לְשֶׂה, **חוּץ מֵאַחַד מִמֵּאָה שֶׁהִשְׁאִיר לְעַצְמוֹ** חֵלֶק אֶחָד מִמֵּאָה **שָׁבוּ** בְּהַהֵמָה עַצְמָהּ, דִּכְתִיב (שמות כא, לו) "וּיִהְיוּ אוֹתוֹ מָכוּר" עַד שֶׁיִּמְכּוּר כָּל הַדְּבָרִים הַנִּמְדָּרִים בַּשְּׁחִיטָה, לַאֲפוּקֵי אוֹ הַשְּׁאִיר הַצִּפֹּר בְּיָדוֹ, אוֹ הָעוֹר לוֹ לְבַדּוֹ שִׁיּוּר. **אוֹ שֶׁהִיְּתָה לוֹ בּוֹ** בְּבַהֵמָה **שִׁתּוּפוּת** קֹדֶם הַנְּגִבָּה, וּיִטְבְּחוּ אוֹ מִכְּרוּ פְּטוּר, דְּלֵא קְרִינָן בְּאַסוּר. **וְכֵן הַשּׁוֹחֵט וְנִתְנַבְּלָה נְעֲשֵׂית נְבֵלָה בִּידוֹ, הַנּוֹחֵר** שְׁקוֹרְעָהּ מִגַּחֲרֵיהָ עַד לִבּוֹ. **וְהַמְעַקֵּר** הַסִּימָנִים, דְּלֵא שְׁחִיטָה כְּלָל. **מְשַׁלֵּם תְּשָׁלוּמֵי כֶּסֶף. וְאִינוֹ מְשַׁלֵּם תְּשָׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה,** דְּלֵא הָוֵי שְׁחִיטָה כְּלָל. **גָּנַב בְּרִשּׁוּת הַבְּעָלִים** וְהוֹצִיאָם בְּרִשּׁוּת הַרַּבִּים (גמרא, תוספות) **וּטְבָחוּ וּמְכָרוּ** (לסמוכא) **וּטְבָחוּ וּמְכָרוּ חוּץ מִרְשׁוּתוֹ אוֹ שֶׁגָּנַב כְּשֶׁהָיוּ חוּץ מִרְשׁוּתוֹ,** וְקוֹנֵם בַּמְשִׁיכָה. **וּטְבָחוּ וּמְכָרוּ** אֲפִילּוּ **בִּרְשׁוּתוֹ** שֶׁהַכְנִיסָם לְשִׁרוּתוֹ. **אוֹ שֶׁגָּנַב וּטְבָחוּ וּמְכָרוּ חוּץ מִרְשׁוּתוֹ שֶׁמְּצָאָם בִּרְשׁוּת הָרַבִּים. מְשַׁלֵּם תְּשָׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה.** אֲבָל גָּנַב **וּטְבָחוּ וּמְכָרוּ בִּרְשׁוּתוֹ** שֶׁל הַבְּעָלִים, שֶׁלֹּא הוֹצִיאָם כְּלָל מִרְשׁוּת הַבְּעָלִים. וּבִשְׁלֹא הִגְבִּיהָהוּ. דְּלֵא קָנְאָם בְּהַגְבָּהָה. (תוספות) **פְּטוּר** אִם מְסַפֵּל וּבִין מַאַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה, שֶׁאֵין חִיּוּב כְּטִיכְתָּה וּמְכִירָה בְּמָקוֹם שֶׁאֵין גְּנֵיבָה. **1) הָיָה גָּנַב מוֹשְׁכוֹ** לְבַהֲמָה **וּיוֹצֵא, וּמֵת בִּרְשׁוּת הַבְּעָלִים, פְּטוּר** מִשֶּׁלָּם. **אֲבָל הַגְּנוּבָה** אֲפִילּוּ בִּרְשׁוּתָם, וְהַגְּבָהָה קוֹנֶה בְּכָל מָקוֹם. **אוֹ שֶׁהוֹצִיאוּ מִרְשׁוּת הַבְּעָלִים** וְקִנְאוּ אֶת הַבְּהֵמָה, **מֵת** בְּהַבְּהֵמָה כְּשֶׁהִיא עֲדַיִן בִּרְשׁוּת הַבְּעָלִים, **לְבַדּוֹתוֹ בּוֹ.** לְהַהֵן בְּעֵד הַחֲמִשָּׁה סְלָעִים לְפִדְיוֹנוֹ. **וּשְׁלֹא חוּבוֹ,** תְּשָׁלוּם הַחוֹב. וְכֵן מִסְרוֹ **לְשׁוֹמֵר חִנָּם,** שֶׁיִּשְׁמְרֶנָּהוּ לוֹ. **וְלִשּׁוֹאֵל,** שֶׁמְּשַׁאֵילוּ לוֹ. **לְנוֹשֵׂא שָׁכָר,** שׁוֹמֵר שָׂכָר. **וְלִשּׁוֹבֵר,** שֶׁמְּקַבְּלוּהוּ לוֹ לְמְלָאכָה. **וְהָיָה** הַכֹּהֵן אוֹ הַבַּעַל חוֹב אוֹ אַחַד הַשּׁוֹמְרִים **מוֹשְׁכוֹ** לְבַהֲמָה, **וּמֵת** הַבְּהֵמָה **בִּרְשׁוּת הַבְּעָלִים, פְּטוּר** הַנֶּגֶב מִכֹּלָם דְּלֵא קָנוּ. **וְאִם הִגְבִּיהוּ** הַכֹּהֵן אוֹ הַבַּעַל חוֹב אוֹ אַחַד הַשּׁוֹמְרִים, דְּקָנוּ בְּהַגְבָּהָה. **אוֹ שֶׁהוֹצִיאוּ מִרְשׁוּת הַבְּעָלִים וּמֵת,** חַיָּב הַנֶּגֶב, בְּהַגְבָּהָה אוֹ בְּמַשִּׁיכָה הַשּׁוֹמֵר אוֹ הַכֹּהֵן אוֹ הַבַּעַל חוֹב. כֵּיוָן דְּלֵא יָדְעוּ שֶׁאֵינָם שִׁיכִים לְגַנֵּב דְּאִז יֵשׁ שְׁלִיחַ לְדָבָר עֲבֵרָה. **ז) אֵין מְגַדְּלִין בְּהֵמָה דַּקָּה,** וְהוּא הַדִּין חַיָּה דַּקָּה (רמב"ם) **בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל** מִפְּנֵי שֶׁמַּפְסִידִין הַשְּׂדוֹת, וּסְתָם שְׂדוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דְּיִשְׂרָאֵל נִיכָּר. וְאֲפִילּוּ לְגַדֵּל בְּבֵיתוֹ נַמִּי אֲסוּר, שֶׁאוֹכְלִין הַרְבֵּה זְרָעִים, וּמַקְפִּיד אֵישׁוּב אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל גַּם בְּשֶׁל עַצְמוֹ, וּבְטוּר הַבִּיא כְּדֵי לְהַרְחִיק

מְשַׁעֲרִין אוֹתוֹ, **רוֹאִין אוֹתוֹ** הַנֵּזֶק **כְּאִלּו